

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/176/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313208622
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2313208622.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členov senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Martina Holiča v spore žalobkyne: CD Consulting s.r.o., Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpenej: Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: G. L., nar. XX. J. XXXX, bytom P., Y. XXX/XX, o 775,27 eur s príslušenstvom a iné, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 10. decembra 2015 č. k. 23C/133/2013-147 takto

rozhodol:

Odvolací súd p r i p ú š ť a späťvzatie žaloby v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne a v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie r u š í a konanie z a s t a v u j e .

Rozsudok súdu prvej inštancie v zostávajúcej napadnutej časti o zamietnutí zmenkovej sumy, zmenkového úroku, 6%-ného ročného úroku, zmenkovej odmeny a v časti náhrady trov konania p o t v r d z u j e .

Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu o zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 775,27 eur, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy 775,27 eur od 6. júla 2010 do zaplatenia, 6%-ný ročný úrok zo zmenkovej sumy 775,27 eur od 23. septembra 2010 do zaplatenia, zmenkovej odmeny vo výške 2,58 eur. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil článkom 19 Nariadenia (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu), ustanovením § 115a ods. 2 O. s. p. (Občiansky súdny poriadok č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, účinný do 30. júna 2016), § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 54 ods. 1, § 101 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 25 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, § 11 ods. 1, § 17, § 48 ods. 1, § 75 zákona č. 191/1950 Zb. zmenkový a šekový zákon, § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Vecne zdôvodnil, že žalobkyňa svoj návrh odôvodnila tým, že je nadobúdatelkou všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 18. januára 2010, na zmenkovú sumu 775,27 eur, pričom žalovaný sa zaviazal zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu a zmenkový úrok 0,25% denne od 6. júla 2010 (za miesto splatenia bolo určené sídlo pôvodného zmenkového veriteľa spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava, Pribinova 25). Hoci si žalobkyňa uplatnila právo na zaplatenie

pohľadávky zo zmenky, prioritou bola ochrana práv spotrebiteľa, pričom bolo preukázané, že predmetná zmenka slúži ako zabezpečovací právny prostriedok zo spotrebiteľského vzťahu, písomnej úverovej zmluvy č. 408600144 z 18. januára 2010, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver. Zmluva bola uzavretá na formulári veriteľa s predtlačným textom, do ktorého sa dopisovalo č. zmluvy, osobné údaje dlžníka, výška poskytovaného úveru a poplatku, spôsob splatnosti, dátum uzavretia a dátum prevzatia peňažnej hotovosti. Súčasťou zmluvy boli predtlačené všeobecné podmienky poskytnutia úveru, obsahujúce dohodu o vyplnení zmenky. Veriteľ si práva z úverovej zmluvy uplatnil na Stálom rozhodcovskom súde v Bratislave, ktorý rozsudok sp. zn. SR 11794/10 z 8. decembra 2010 zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 775,27 eur so zmenkovým úrokom 0,25% od 6. júla 2010 do zaplatenia a úrokom 6% ročne od 23. septembra 2010 do zaplatenia, ako i na náhradu trov konania. V dôsledku nesplnenia povinnosti žalovaného zaplatiť veriteľovi priznanú sumu rozhodcovským rozsudkom, bol podaný návrh na vykonanie exekúcie, pričom žiadosť súdneho exekútora o udelenia poverenia na vykonanie exekúcie bola zamietnutá uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 20Er/289/2011-27 z 21. júla 2011 (dôvodom bola absencia zákonom stanovených náležitostí exekučného titulu, v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch). Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 14. júla 2011. Veriteľ následne indosoval zmenku na žalobkyňu. Súd prvej inštancie konštatoval, že zmluva na základe ktorej bola vystavená predmetná zmenka mala charakter spotrebiteľskej zmluvy, v dôsledku čoho bola podrobená obligatórnemu prieskumu exekučným súdom, pričom exekúcia na jej podklade nebola povolená pre neprijateľné zmluvné podmienky. Medzi takéto podmienky patrila aj dohoda o vyplňovacom práve zmenky, ktorú súd prvej inštancie takto posúdil v iných obdobných veciach, pretože nešlo o individuálne dojednanú podmienku, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa. Z judikatúry Súdného dvora Európskej únie, ako ani z ustanovenia § 17 zákona zmenkového a šekového nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych vzťahov, teda neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, na ktorých krytie je zmenka určená. Na podporu svojej argumentácie súd prvej inštancie poukázal na spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnosprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. augusta 2015. V rozpore s dobrými mravmi nebol len obsah zmluvy, ale i jej účel vzhľadom k neprimerane vysokému poplatku za spracovanie a uzatvorenie zmluvy, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, i neprimerane vysoký úrok. Skutočnosť, že zmluva sa prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť, v dôsledku čoho nemôže byť platná ani vystavená zmenka, zabezpečujúca hlavný záväzkový vzťah (podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 161/2007 z neplatnej úverovej zmluvy v dôsledku neprimerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, ktorá sa tak prieči dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku, nemôže vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky). Exekučný súd pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora preskúmal zmluvu o spotrebiteľskom úvere a zistil, že neobsahuje obligatórnu zákonnú náležitosť, preto sa poskytnutý úver považoval za bezúročný a bez poplatkov, v dôsledku čoho žalovanému vznikla povinnosť vrátiť iba istinu poskytnutého úveru. Zmenka však takúto skutočnosť nezohľadňovala, naopak umožňovala vymáhať zmenkový úrok vo výške 0,25% denne, čo predstavuje 91,25% ročne. Takéto plnenie je rozporné so zásadou dobrých mravov a neplatné podľa § 39 a § 3 O. z. Žalobkyňa ako indosátor bola nedobromyseľná pri nadobúdaní zmenky, ktorá obsahuje číslo príslušnej úverovej zmluvy a musela vedieť, že určité kauzálne vzťahy existujú. Zmenka bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka na zabezpečenie nároku veriteľa zo zmluvy o úvere, ktorého výška bola 390 eur a teda maximálna zmenková suma pozostávajúca zo spotrebiteľského úveru a príslušenstva mohla byť maximálne 650 eur. Pretože zmenková suma bola v čase vyplnenia 775,27 eur, bola vyplnená v rozpore so zákonom a z dôvodu rozporu s dobrými mravmi ju súd prvej inštancie označil za neplatnú. Podľa § 4 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich záväzkov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva, vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Keďže žaloba bola podaná 28. marca 2013, t. j. po uplynutí troch rokov, bola žalovaná suma premlčaná, na čo súd prihliadol zo zákona. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p., na základe ktorého žalovanému ako úspešnej strane v konaní, vznikol nárok na náhradu trov. Vzhľadom k tomu, že žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil a z obsahu spisu mu vznik trov nevyplýval, náhrada trov žalovanému priznaná nebola.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa, navrhujúc jeho zmenu vyhovením jej návrhu v celom rozsahu. Odvolanie odôvodnila tým, že v konaní došlo k vadám, ktorými jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, ako i nesprávnym právnym posúdením veci. Podľa názoru žalobkyne má konanie aj inú vadu, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd

prvej inštancie bol povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 Nariadenia a pretože žalovaný nedoručil súdu žiadnu žalobnú odpoveď (podľa čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia), bolo povinnosťou súdu prvej inštancie vydať rozsudok o pohľadávke bez nariadenia pojednávania. Napadnuté rozhodnutie je preto prekvapivým a predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného neboli námietky, preto neexistovala okolnosť odôvodňujúca vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci (ustanovenie § 120 ods. 1 O. s. p. síce umožňuje v sporovom konaní vykonať aj iné než účastníkmi konania navrhnuté dôkazy, avšak tento postup je možné aplikovať len výnimočne, ak je vykonanie nenavrhnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a nevykonanie dôkazu môže byť príčinou toho, že súd nemôže rozhodnúť, čo nebol daný prípad). Svoj postup pri dokazovaní súd prvej inštancie vôbec nezdôvodnil. Predpokladom vydania rozsudku v danej veci bolo výlučne predloženie originálu zmenky, ktorá je listinným cenným papierom, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo žalobkyne. Žalobkyňa súdu prvej inštancie vytkala údajne nesporné skutočnosti, týkajúce sa uzavretia zmluvy o úvere a označenia zmenky ako zabezpečovacej zmenky, ktoré abstrahoval súd prvej inštancie z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Účastníci konania sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy, nie je možné ju spájať, podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Žalobkyňa zdôraznila, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový vzťah. Žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky. Nemôže tak činiť ani súd (žalobkyňa poukázala na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „NS SR“). Len za určitých okolností je prípustné uplatňovanie tzv. kauzálnych námietok, musia byť však vznesené zo strany žalovaného, ktorý nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Súd prvej inštancie prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní, vedenom podľa Nariadenia, vykonané bez návrhu. Kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné. Žalobkyňa nie je známy obsah údajného zmluvného záväzku. Zmenkový záväzok je pritom celkom samostatný a oddelený od prípadného záväzku, ktorý bol pôvodom jeho vzniku (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo 1839/2000). Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku, nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebiteľských úveroch. Žalobkyňa namietala neplatnosť dohody o vyplňovacom práve blankozmenky, ktorá by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov. Zákon č. 258/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške v čase jej vyplnenia. Zákonodarca pripúšťal aj to, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie v čase vystavenia, resp. by vylúčil vyplňovanie znenia zo strany veriteľa. Nešlo o prípad indosovanej zmenky, neuplatňoval sa § 17 zákona zmenkového a šekového, preto nebolo možné prihliadať na rozhodnutie sp. zn. 4 Obo 161/2007. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmieniek. Žalobkyňa poukázala na argumentáciu súdu ohľadom položenej prejudiciálnej otázky Krajským súdom v Prešove (sp. zn. C-328/14). Prejudiciálna otázka nie je pre vec významná. Návrh nie je možné posudzovať ako zjavne neopodstatnený, ako ani neprípustný, ktoré kategórie sa hodnotia výlučne z procesného hľadiska, nie z hmotnoprávneho. Žalobkyňa jasne, úplne a zrozumiteľne v tlačive A uplatnila práva zo zmenky. Nebolo preukázané, že nový majiteľ zmenky konal pri jej nadobúdaní vedomo na škodu dlžníka a keď nepodal žiadne námietky vyplývajúce z jeho vzťahu žalobkyňi ani zo záväzkovo-právneho vzťahu, ku ktorému sa zmenka viazala, nie je možné výklad súdu prvej inštancie akceptovať. Ustanovenie § 17 zákona zmenkového a šekového vyjadruje zásadu abstraktnosti zmenkových záväzkov, čo znamená, že v prípade zmenky ide o záväzky celkom oddelené od všeobecných záväzkových vzťahov, ktoré viedli k jej vzniku, čo platí aj pre zmenky zabezpečovacie. Záväzky zo zmenky, aj keď vznikli z konkrétnych zmluvných záväzkov, sú záväzkami samostatnými. Na podporu svojej argumentácie žalobkyňa poukázala na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm 10/2013 a uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4CoZm 3/2014.

3. Žalobkyňa v priebehu odvolacieho konania podaním z 21. decembra 2015 (doručeným súdu prvej inštancie 22. decembra 2015) vzala návrh späť v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne a v tejto časti navrhla konanie zastaviť.

4. Žalovaný sa v odvolacom konaní nevyjadril.

5. Odvolací súd podľa § 34 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 2 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

6. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

7. Nariadenie, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, má za cieľ zjednodušiť a zrýchliť konanie v cezhraničných sporoch, ako aj náklady s tým spojené (bod 8). Ide o alternatívny nástroj sledujúci zjednodušenie prístupu k spravodlivosti, ako i zníženie nákladov, preferujúc tak zásadu písomnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Nariadenie, ako prameň komunitárneho práva, nemožno však zneužívať na obchádzanie celého komplexu európskych právnych noriem, vrátane vnútroštátnych právnych noriem, zameraných na ochranu spotrebiteľa. Národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách a musí ich skúmať ex offo (rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-240-244/98, Océano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM). To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých je žalovaný spotrebiteľ. Súdna kontrola dopadá aj na zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, ktorí z nej nemôžu byť vylúčení v dôsledku zmeny zmluvného vzťahu na vzťah zo zmenky, ktorý nie je zásadne kauzálny a oprávňuje veriteľa rozhodnúť, že ním požadované plnenie je v celom rozsahu oprávnené.

8. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporov rozlišuje dve procesné štádiá, a to začatie konania (čl. 4) a priebeh konania (čl. 5), ktorým má zodpovedať normovaný postup súdu (tribunálu). V prvom štádiu konania, ak pohľadávka patrí do rozsahu pôsobnosti Nariadenia a súd sa domnieva, že informácie, ktoré poskytla žalobkyňa, nie sú dostatočné (jasné alebo primerané), pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, poskytne žalobkyňi možnosť tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky doplniť (o požadované informácie a dokumenty) v určenej lehote (aplikujúc vzorové tlačivo B). Súčasne Nariadenie upravuje procesný postup súdu v prípade, ak žalobkyňa tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nedoplní v rámci určenej lehoty, a to tak, že súd návrh zamietne.

9. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia, čo platí aj vo veciach podľa Nariadenia, v ktorých je spotrebiteľ žalovanou stranou (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/61/2015).

10. Už Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, v konaní sp. zn. 6Co/61/2015 konštatoval, že pôvodný veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o. v početných prípadoch urobil predmetom súdnych konaní plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok. Pôvodne uplatnil práva z úverových zmlúv na rozhodcovskom súde, ktorý jeho návrhom vyhovel, ale exekučný súd exekúciu nepovolil, z dôvodu neprijateľných zmluvných podmienok. Následne indosoval zmenku (podpísanú pri dojednávaní úveru) na žalobkyňu, ktorá pri tisícoch postúpení si musela byť dobre vedomá, že ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. O. z.) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje O. z. (§ 54 ods. 1). Žalobkyňou predložené zmenky majú priamy odkaz na úverové zmluvy (v hornom rohu obsahujú číslo, ktoré je číslom príslušnej úverovej zmluvy) a osobné prepojenie prostredníctvom rovnakého právneho zástupcu (Fridrich Paľko, s.r.o. zastupovala žalobkyňu a POHOTOVOSTĚ, s.r.o.). Žalobkyňi preto postačovalo vynaložiť minimálne úsilie, aby zistila spotrebiteľskú povahu úverovej zmluvy a jej zabezpečenie zmenkou, ako aj na to, aby zmluvu predložila.

11. Odvolací súd poukazuje na publikované stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 8/2015 Zbierky Stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, podľa ktorého ak žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý použil, že pokiaľ z akýchkoľvek okolností v prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu

súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ.

12. Za nekalú obchodnú praktiku sa považuje aj konanie dodávateľa vrátane zmenkového nástupcu, ktorý vyžaduje od spotrebiteľa, aby vykonal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky.

13. Žalobkyňa predložila spolu s návrhom na uplatnenie pohľadávky zmenku, z ktorej vyplýva použitie zmenky ako inštitútu sledujúceho zabezpečenie splnenia záväzku žalovaného ako dlžníka zo spotrebiteľskej zmluvy.

14. Zamietnutím návrhu žalobkyne v prejednávanej veci bola preto odmietnutá akceptácia jej formalistického prístupu, odvodzujúceho nárok výlučne z povahy inštitútu uvedeného v návrhu (zmenky), pretože takýmto postupom by došlo k neprípustnému odčleneniu zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu.

15. Zmluva o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii má charakter medzinárodnej zmluvy a má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. V rámci takto vymedzeného legislatívneho priestoru sú vnútroštátne sudy povinné aplikovať pramene komunitárneho práva, vrátane výkladových princípov, ako aj judikatúru Súdneho dvora Európskej únie. Ak inak použiteľná norma pripúšťa výklad pre spotrebiteľa menej priaznivý, eurokonformným výkladom môže byť len výklad pre spotrebiteľa výhodnejší, sledujúc tak zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov a podpory ich záujmov (podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli pre spotrebiteľa záväzné, ktorý sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k prístupu na podmienky pripravené vopred predajcom, bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah).

16. Nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť potom kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším, vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy (rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-240-244/98, Océano Grupo Editorial, C-168/05, Mostaza Claro).

17. Ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy (teda i súdu) prihliadať aj bez návrhu a námietok spotrebiteľa na zákonné prekážky alebo zákonné dôvody, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie voči spotrebiteľovi. Preto skutočnosť, či spotrebiteľ v procesnej pozícii žalovaného namieta alebo nenamieta zmenkoprávny vzťah je bez právneho významu.

18. V súvislosti s ex offo súdnou kontrolou zmluvných podmienok je potrebné poukázať aj na Uznesenie Súdneho dvora Európskej únie C-76/10, POHOTOVOSTĚ, s.r.o. proti Iveta Korčkovská, obsahujúce jednoznačnú požiadavku na ochranu spotrebiteľa pred nečestnými klauzulami, a to vždy a za každých okolností. Súdny dvor Európskej únie judikoval, že vnútroštátny súd má aj bez návrhu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky (C-40/08, Asturcom Telecomunicaciones). Táto možnosť priznaná súdu sa považuje za nevyhnutnú na zabezpečenie účinnej ochrany spotrebiteľa, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie alebo má ťažkosti s ich uplatnením (C-168/05 Mostaza Claro, C-473/00 Cofidis).

19. V kontexte vyššie uvedeného bolo povinnosťou súdu postupovať aj v konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu v súlade s komunitárnym právom, keďže proces podľa Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ani z obligatórnej súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok. Abstraktný charakter zmenky v súdnom konaní je právne nezávislý len dovtedy, pokiaľ nie je spojený s konkrétnym kauzálnym vzťahom (rozhodnutie NS SR sp. zn. 1MObdov 9/2007). Kauzálny vzťah sa potom premieta aj do charakteru zmenky. Primárne tak bolo nevyhnutné doplniť zo strany žalobkyne požadované tvrdenia a dokumenty, aby bolo možné posudzovať prijateľnosť plnenia zo zmenky ako zabezpečovacieho inštitútu, čo žalobkyňa jednoznačne odmietala, neprípustne sledujúc vytvorenie prekážky pre vykonanie ex offo súdnej kontroly zmluvných podmienok, aplikáciou ustanovení Nariadenia.

20. Základným účelom konania pred súdom je poskytnutie spravodlivej ochrany. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho-ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 222/07).

21. Odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu nebolo možné aj z dôvodu, že použitie zmenky v spotrebiteľských zmluvách bolo vnútroštátnym právom regulované a obmedzené (§ 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov), dokonca zmenku v spotrebiteľských úveroch právna úprava zakázala (§ 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách v znení do 30. apríla 2014 a § 5a ods. 1 písm. b/ zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov). V prípade nemožnosti aplikácie ustanovení právnych noriem na ochranu spotrebiteľa, by spotrebiteľovi bolo odopreté právo na súdnu ochranu.

22. Hoci komunitárne právo nezakazuje používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách, ich používanie je podmienené zabezpečením vhodnej ochrany spotrebiteľa, pod ktorou je potrebné chápať celkový rámec ochrany spotrebiteľa, zahŕňajúceho aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offo skúmať nekalosť zmluvných podmienok.

23. Nebolo preto možné prijať odvolací argument žalobkyne, že v danej veci súd prvej inštancie mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len na základe predloženej zmenky, keďže úlohou súdu je ex offo (z úradnej povinnosti) skúmať možnú existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, zakomponovaných do zmluvy uzavretej so žalovaným, ako pôvodného kauzálneho vzťahu. Odmietnutie (žalobkyňou) skúmania kauzy pôvodného právneho vzťahu, ku ktorému predstavuje predmetná zmenka zabezpečenie, bránila súdu pokračovať v ďalšom priebehu konania podľa čl. 5 Nariadenia (bez skúmania možného postavenia žalovaného ako spotrebiteľa v danej veci a posudzovania prijateľnosti zmluvných podmienok spotrebiteľskej zmluvy).

24. K argumentácii žalobkyne týkajúcej sa nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie pri vykonávaní dokazovania (aplikácia ustanovenia § 120 ods. 1 O. s. p., účinnom do 30. júna 2016), je potrebné uviesť, že vykonanie aj iných než účastníkmi navrhnutých dôkazov je legitímne v konaniach s ochranou slabšej strany (vrátane spotrebiteľských sporov). Snaha žalobkyne neuvádzať tvrdenia a predkladať listiny (v konaní preferujúcom písomnú formu), na účely možnej obligatórnej súdnej kontroly v spotrebiteľských veciach, bránila súdu pokračovať v konaní (podľa Nariadenia). Odmietnutie dostatočných tvrdení kauzy úveru, týkajúcich sa zabezpečovacej zmenky, obmedzilo predmet sporu a preto v zmysle zásady rovnosti strán v konaní, nebolo prípustné nad návrh a proti vôli žalobkyne skúmať jej možné peňažné nároky v konaní (bez obligatórneho prieskumu zmluvných podmienok). Žaloba bola preto dôvodne zamietnutá.

25. Je potrebné tiež uviesť, že aj v danom prípade bol daný dôvod považovať dohodu o vyplňovacom práve zmenky na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka, ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá nebola individuálne dojednaná a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa z dôvodu, že umožňuje vymáhať plnenia uplatňované v rozpore so zákonom, bez zohľadnenia práv spotrebiteľa, pričom neprijateľné zmluvné podmienky sú zo zákona považované za neplatné (§ 53 ods. 3 O. z.). Neplatnosť dohody o vyplňovacom práve zmenky zneplatňuje aj samotnú zmenku.

26. Pre spotrebiteľské zmluvy platí zákaz neprijateľných zmluvných podmienok. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený a pri uzatváraní zmluvy je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnáť

túto faktickú nerovnosť a to formou obmedzenia autonómie vôle. Tá predstavuje elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu, nie je však úplne absolútna a v rámci spotrebiteľských vzťahov je limitovaná princípom ochrany slabšej strany, teda spotrebiteľa, ktorý koná s dôverou v druhou stranu jej prezentovaný skutkový stav (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/127/2015).

27. Prioritne bolo potrebné vychádzať zo základnej požiadavky, že každá spotrebiteľská zmluva má vyjadrovať rešpekt k dodržiavaniu všeobecných zásad spotrebiteľského práva, a to náležitou obsahovou aj formálnou úpravou zmluvných podmienok, ktoré jednotlivo i vo svojom súhrne nenarušujú zmluvnú rovnováhu strán v neprospech spotrebiteľa. Práve jednoznačnosť a určitosť zmluvných podmienok má zásadne vyvážiť silnejšie postavenie dodávateľa pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy.

28. Zmluvné podmienky, ktoré majú zásadný dopad na práva a povinnosti spotrebiteľa (žalovaného) nemôžu byť skryté v rozsiahlom, neprehľadnom, zložito formulovanom, ako i malým písmom písanej forme textu, ako tomu bolo v danom prípade všeobecných podmienok poskytnutia úveru (obsahujúcich dohodu o vyplnení zmenky). Pokiaľ tak veriteľ, ktorý pripravuje zmluvu vo formulárovej podobe, učinil, spreneveril sa princípu dôvery a takémuto jeho konaniu nie je možné priznať právnu ochranu, pre značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán.

29. Dôvera spotrebiteľa v poctivé konanie dodávateľa predpokladá, aby v prípade jej narušenia súd nahradil zdanlivú (formálnu) rovnováhu faktickou. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah, vrátane výberu zmluvného typu, rozsah a spôsob formulácie textu (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie C-240/98 až C 244/98, Océano Grupo Editorial, C-168/05, Mostaza Claro).

30. Zmluvná sloboda spotrebiteľa pri určovaní, ktoré ustanovenia budú uvedené v zmluve a ktoré vo všeobecných podmienkach (prílohách) je iluzórna, keďže listiny vo formulárovej podobe pripravuje veriteľ. Argument, že spotrebiteľ je slobodný v tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, nie je namieste vzhľadom na to, že v jednotlivých odboroch podnikania postupujú spravidla zmluvní partneri spotrebiteľov obdobne a preto spotrebiteľ, ktorý by sa rozhodol nepristúpiť na vopred pripravené zmluvné podmienky, odsúdil by sám seba k životu mimo bežnú spoločnosť, bez využívania služieb. Nič také po spotrebiteľovi spravodlivo požadovať nemožno. Od jeho zmluvných partnerov však naopak požadovať možno, aby sa vo svojej činnosti správali voči spotrebiteľovi poctivo (uvedené už odznelo v rozsudku Okresného súdu Chebe sp. zn. 15C/410/2009).

31. Bol preto daný dôvod posúdiť neplatnosť zmluvného dojednania o zabezpečení peňažného záväzku (vyplývajúceho z predmetnej úverovej zmluvy) žalovaného ako dlžníka zmenkou. Princíp optimalizácie, v zmysle ústavnokonformnej interpretácie, znamenal v danom prípade vyrovnanie nerovného postavenia dlžníka (žalovaného ako spotrebiteľa) v dôsledku favorizácie práv veriteľa (zmluvné dojednania vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru žalovaný nemal možnosť odmietnuť), rešpektujúc tak zásadu rovnosti subjektov súkromnoprávných vzťahov podľa § 2 ods. 2 O. z.. V prípade platnosti dohody o vyplnení zmenky zabezpečením predmetného peňažného záväzku žalovaného, by od žalovaného ako spotrebiteľa bolo vyžadované, aby vykonal plnenie aj z neprijateľnej zmluvnej podmienky (vzhľadom na vyplnenie zmenkovej sumy jednostranne, ktoré konanie je považované tiež za nekalú obchodnú prax). Žalobkyňa napriek výzve súdu prvej inštancie, odmietala skúmanie kauzy pôvodného právneho vzťahu, ku ktorému predstavuje predmetná zmenka zabezpečenie spoliehajúc sa, že práve na základe dohody o vyplňovanom práve zmenky budú bez ďalšieho uznané jej nároky (ktoré boli v skoršom období odmietnuté). S poukazom na uvedené žalobe nebolo možné vyhovieť z titulu plnenia zo zmenky, na zabezpečenie peňažného záväzku spotrebiteľa, ako ani na základe kauzálneho vzťahu.

32. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

33. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, ktoré viedli k potvrdeniu napadnutého rozhodnutia, odvolací súd sa ďalšími námietkami uvádzanými žalobkyňou v odvolacom konaní nezaoberal, keďže neboli spôsobilé ovplyvniť jeho rozhodnutie (obmedzujúce sa na argumentáciu vo vzťahu k platnej zmenke, bez prihliadania na normy spotrebiteľského práva).

34. Podľa § 370 ods. 1, 2, 3 CSP ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Ak je žaloba vzatá späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane. Súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví.

35. Ak v prejednávanej veci žalobkyňa vzala žalobu čiastočne späť po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, avšak ešte pred uplynutím jej odvolacej lehoty, teda v čase, kedy na to súd prvej inštancie už nemal príležitosť akokoľvek zareagovať, šlo tu o prípad čiastočného späťvzatia žaloby pred právoplatnosťou rozhodnutia majúceho inak skončiť konanie. Čiastočným späťvzatím žaloby žalobkyňa privodila stav potreby zaobrania sa (odvolacím súdom) aj otázkou prípustnosti späťvzatia žaloby. Jedinou zákonom ustanovenou prekážkou postupu podľa § 370 ods. 1, 2 CSP by bol nesúhlas žalovaného z vážnych dôvodov, ten však nebol daný. Boli preto naplnené zákonom stanovené podmienky pre rozhodnutie odvolacieho súdu, a to o pripustení čiastočného späťvzatia žaloby, zrušení uznesenia súdu prvej inštancie v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne a zastavení konania v uvedenej časti. Žalobkyňa, ktorej prislúchalo právo disponovať so žalobou až do právoplatného rozhodnutia súdu, svoje právo využila a privodila rozhodnutie o čiastočnom zastavení konania.

36. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie sa týkalo aj rozhodnutia o trovách konania, v ktorom úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania, ktoré však nevyčísliť a tieto nevyplývali ani zo spisu, preto nepriznanie náhrady trov konania žalovanému bolo dôvodné.

37. Z dôvodu, že žalovaný bola úspešný aj v odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 a § 262, § 255 ods. 1 CSP mu vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaný má preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

38. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ <.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 <. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.